

Vindkraftsprogram för Båstads kommun

Beredningen för tillväxt och samhällsbyggnad

Båstads kommuns vision:

Båstads kommun ska vara det självklara valet för barnfamiljer i Öresundsregionen.

Med detta menar vi att Båstads kommun året om ska vara attraktiv att bo och verka i, bygga på tradition och förnyelse, präglas av småskalighet, god miljö, omtanke och generositet.

Våra verksamheter ska baseras på våra naturliga förutsättningar samt präglas av mångfald och god kvalitet.

Utgångspunkt för arbetet

Genom beslut i kommunfullmäktige (2012-06-25, § 149) fick beredningen för tillväxt och samhällsbyggnad uppdrag att revidera vindkraftspolicyn för Båstads kommun. Eftersom policyn inte faller inom ramarna för nuvarande styrdokumentshierarki så har den omvandlats till ett program för vindkraftsetablering. Beredningen ska ta fram den politiska viljeinriktningen för vindkraftsetablering. Förvaltningen ska sedan omsätta programmet i ett inriktningsdokument (jämför inriktningsdokument för Kattvik) och/eller handlingsplan för att tydliggöra för intressenter om hur etablering kan ske.

Genom miljöprogrammet har kommunfullmäktige beslutat att det bland annat är viktigt att Båstads kommun främjar småskalig förnyelsebar energi. Programmets målsättningar har beaktats vid framtagandet av nya riktlinjer för vindkraftsetablering.

Beredningen har från ett tidigt stadium arbetat med att ta fram riktlinjer som är tydliga och framtidsorienterade. Det är något som lyfts fram i den tidigare vindkraftspolicyn:

Osäkerheten i handläggningen, med idag osäkra ställningstaganden både kommunalt och statligt, talar för att en tydligare kommunal hållning krävs för att underlätta både för exploatörer och skyddsintressen.¹

Skillnaden mellan programmet och den tidigare policyn härrör främst till hur politiken ska hantera restriktioner (riksintressen) och avståndsbedömningar.

Riksintressen

Båstads kommun omfattas av en rad restriktioner - från landskapsbildsskydd till luftfartszoner och radaranläggningar. Dessa kan utgöra hinder för etablering av vindkraft, men utgör inget hinder för en aktiv energipolitik i kommunen. **Beredningen väljer att inte ta ställning till restriktionerna på Bjärehalvön.** Det är upp till den sökande att göra en saklig prövning hos berörda myndigheter. Det går i linje med rekommendationer från länsstyrelsen efter deras deltagande i beredningens medborgardialog.

Avstånd

I den äldre policyn var det tydligt att vindkraftverk inte ska placeras inom 500 meter från en bostad. Det i kombination med riksintressen gjorde att det blev i stort sett omöjligt med vindkraftsetablering i Båstads kommun. **Beredningen har valt att ta bort gällande avståndsrestriktion.** Fokus ska istället vara att etableringen följer rättspraxis gällande buller, skuggor och reflektioner; samt att dialog genomförs med boende.

Vindkraftverket i Mäsinge uppfördes i början på 2000-talet och befann sig inom 350 meter från närmsta bostad. Ärendet överklagades med hänvisning till regeln om 500 meter, men det avslögs eftersom rätten ansåg att 350 meter var tillräckligt för den typen av vindkraftverk.

Beredningen har valt att ta fram den politiska viljeinriktningen för vindkraftsetablering baserat på vilka möjligheter som finns, och inte baserat på vilka hinder som eventuellt kan finnas.

¹ Riktlinjer för lokalisering av vindkraftverk, s.4. Båstads kommun, 2003

Beredningen har genomfört tre medborgardialoger i anslutning till uppdraget och en hearing med förtroendevalda:

- 1) Stormöte i Mäsinge Mölla (oktober 2012)
- 2) Fokusgrupp med myndigheter och föreningar (oktober 2012)
- 3) Vindkraftshearing (mars 2013)
- 4) Medborgarenkät (juli 2013)

Beredningen inledde arbetet med att anordna en öppen dialog i Mäsinge Mölla, som ligger intill ett av kommunens vindkraftverk. Antalet besökare var mellan 90-100 och det kom personer i skiftande åldrar. Vid det tillfället fick besökarna tala med beredningsledamöterna om vindkraft, göra en tipsrunda (enkät) och placera ut vindkraftverk på en karta. Resultaten från den dialogen visade bland annat att det inte fanns något större motstånd mot vindkraftsetablering och att vindkraftverket i Mäsinge inte ses som ett främmande inslag i miljön.

Vid mötet med fokusgruppen träffades länsstyrelsen i Skåne, Bjäre naturvårdsförening, Kullabygdens ornitologiska förening, industrigruppen, regeringens vindkraftssamordnare i Sydost och politiker i beredningen. Gruppens uppgift var att utreda hur man skulle hantera alla restriktioner som finns på Bjärehalvön. Vindkraftssamordnaren och länsstyrelsen var överens om att det inte är omöjligt med vindkraftsetablering på Bjärehalvön; utan att intressen måste vägas mot varandra. Enda sättet att veta huruvida man kan etablera vindkraft eller ej är genom prövning. Rekommendationen var att politiken ska vara visionär, och bör inte lägga energi på restriktioner. Det kan länsstyrelsen, försvaret och flyget göra. Industrigruppen framhöll att det finns intresse för vindkraft, men kommunens förhållningssätt måste vara tydlig.

Vid vindkraftshearingen träffades 20 förtroendevalda från kommunfullmäktige för att kortfattat redogöra för sina åsikter om vindkraftsetablering. En övervägande del var positiva till etablering (13 av 20). Fördelarna som framhölls var bland annat att gårdsverk lyfter småföretagare och att politiken tar ansvar för fossilfri energiförsörjning. Nackdelarna som framhölls var att det förfular miljön, turismen påverkas negativt, dålig ekonomi i vindkraft och att det påverkar vissa näringsidkare negativt.

Medborgarenkäten skickades till 480 personer med en svarsfrekvens på 47%. Det som framkom i enkäten är att en hög andel är positiva till etablering av vindkraftverk på Bjäre. I enkäten frågades bland annat vad man ansåg om gårdsverk 42% är positiva till etablering, 22% är negativa och övriga 36% vill inte ha det i sin omedelbara närhet. 30% respektive 35% ansåg att det påverkar turism respektive friluftslivet negativt. Övriga ansåg att det inte har någon påverkan, eller en positiv inverkan. Enkäten utgick från valdistrikten i Båstads kommun, och vi kan således se att det finns ett större motstånd mot vindkraftsetablering i Torekov än i exempelvis Östra Karup.

Medborgarnas, intresseorganisationernas och de förtroendevaldas åsikter har vägts samman i programmet. Det är ett öppet program som möjliggör för etablering som stärker jordbrukssektorn, men som samtidigt tydligt signalerar att vindkraftverken ska passa in i omgivningen.

Lokala inriktningsmål för vindkraftsetablering i Båstads kommun

Vindkraftsprogrammets inriktningsmål utgår från klassificeringen av vindkraftverk i Sverige:

- 1. Gårdsverk**
- 2. Medelstora anläggningar**
- 3. Stora anläggningar**
- 4. Svenskt vatten**
- 5. Svensk ekonomisk zon**

Tillsammans utgör politikens fem inriktningsmål en viljeinriktning och ambition för hur vindkraftsetablering ska ske i kommunen. Inriktningsmålen inleds med en kortfattad definition av vindkraftstypen. En utförligare definition finns i bilaga 1.

Inriktningsmål:

Gårdsverk

Ett gårdsverk definieras som ett vindkraftverk med en totalhöjd på 20-50 m, eller ett mindre verk vars rotordiameter överstiger 3 m. För att bygga ett sådant vindkraftverk krävs bygglov enligt plan- och bygglagen med tillhörande förordning.²

Strategiska inriktningsmål

Landskapsbilden på Bjäre är unik, och den måste värnas och bevaras för framtiden. Dock utvecklas landskapsbilden konstant när nybyggnation sker och näringsliv flyttar till kommunen - en naturlig utveckling av landskapet. Gårdsverk kan vara ett naturligt inslag i det framtida jordbruket. Om verken kan stärka jordbruksnäringen och på så sätt skapa förutsättningar för ett konkurrenskraftigt jordbruk bör politiken inte sätta hinder i vägen för detta. Detta synsätt innefattar även industrisektorn och dess eventuella framtida behov av förnyelsebar energi, då gårdsverk kan fylla den rollen.

Båstads kommun eftersträvar hållbarhet och värnar om näringslivets möjligheter för utveckling och tillväxt. Den politiska ambitionen är att gårdsverk ska främjas om de visar sig kunna stärka det lokala näringslivet och jordbruket.

I Båstads kommun innebär det att

- Gårdsverk planeras och byggs i anslutning till lantbruk och industriområden.
- Gårdsverk kan planeras och byggas i anslutning till byar och sammanhållen bebyggelse när samfälligheter är sökande.

Under förutsättning att gårdsverket:

- Planeras så att dessa inte påverkar grannar eller djurliv negativt gällande buller, skugga, och reflekterande ljus.
- Anpassas till den närliggande miljön.

² Se bilaga 1 för utförligare definition.

Inriktningsmål:

Medelstora anläggningar

Till medelstora anläggningar räknas bland annat ett vindkraftverk som är högre än 50 meter, eller två eller flera vindkraftverk som står tillsammans.³ Anläggningarna kräver bygglov från kommunen.

2014 finns det två medelstora anläggningar i kommunen - Sönnertorp och Mäsinge. Dessa anläggningar har funnits i kommunen sedan början av 2000-talet.

Strategiska inriktningsmål

Den politiska viljan är att nya områden för medelstora vindkraftverk inte är önskvärt, utan då bör man istället arbeta med mindre förtätning av nuvarande områden. Vid projektering av nya områden ska det finnas en tydlig förankring hos den del befolkningen som påverkas av vindkraftverken.

I Båstads kommun innebär det att

- I områden med redan etablerade medelstora anläggningar kan mindre förtätning ske om så är lämpligt.
- Vid nyetablering av områden för medelstora anläggningar ska de förtroendevalda inleda dialog med boende i områden som kan påverkas.

³ Se bilaga 1 för utförligare definition.

Inriktningsmål:

Stor anläggning

En stor anläggning karaktäriseras bland annat av att det är två eller fler vindkraftverk som står tillsammans och där vindkraftverken har en totalhöjd högre än 150 meter. Bygglov krävs inte, utan det är länsstyrelsen som beslutar om tillstånd. En anmälan till kommunen enligt plan- och byggnadsförordningen⁴ krävs, samt kommunal tillstyrkan.

Strategiska inriktningsmål

Stora vindkraftsanläggningar har en betydande inverkan på naturvärdena över ett stort område. Vindkraftsparken i Uddared (Knäred) är klart synlig från större delen av norra Bjärehalvön, och påverkar vår landskapsbild Halland.

Det är inte önskvärt, eller tänkvärt, med större anläggningar i annat än områden där det skulle kunna generera stora samhällsekonomiska vinster och ha en minimal inverkan på landskapsbild. Små områden intill motorvägen kan eventuellt anses utgöra möjlighet för en sådan projektering.

I Båstads kommun innebär det att

- Större anläggning ska endast etableras i anknnytning till motorvägen (E6).

⁴ Se bilaga 1 för utförligare definition.

Inriktningsmål:

Svenskt vatten

För att etablera vindkraft i svenskt vatten krävs tillstyrkan från kommunen (16 kapitlet 4 § MB).⁵

Strategiska inriktningsmål

Etablering av vindkraft inom kommunens gränser, i svenskt vatten, är en möjlig framtida utveckling då det kan finnas potential i dessa områden för att skapa ren och förnybar energi. Det är viktigt att en eventuell etablering sker i samråd med de kommunmedlemmar som kan påverkas.

I Båstads kommun innebär det att

- När projekt om etablering av vindkraft i havet initieras ska de förtroendevalda inleda dialog med kommunmedlemmar i områden som kan påverkas.

⁵ Se bilaga 1 för utförligare definition.

Inriktningsmål:

Svensk ekonomisk zon

Ingen kommunal tillstyrkan krävs vid etablering av vindkraft inom den ekonomiska zonen.⁶
I den ekonomiska zonen har kommunen ej något inflytande, utan dess utveckling sker genom svenska staten.

Strategiska inriktningsmål

Vi har ingen möjlighet att påverka projektering i den ekonomiska zonen, men eftersom den kan påverka vår framtid - fiske, turism, fritid och boendemiljö - är det viktigt att hålla sig informerad om utvecklingen.

I Båstads kommun innebär det att

- De förtroendevalda ska hålla sig informerade om eventuella planer på etablering av vindkraft i den ekonomiska zonen i vårt närområde.

⁶ Se bilaga 1 för utförligare definition.

Bilaga 1

Definition av vindkraftstyper

Följande definitioner har framtagits av Energimyndigheten i samverkan med 20 andra svenska myndigheter och har sitt ursprung från www.vindlov.se (2014-06-03).

1. Gårdsverk

Definitionen av ett så kallat gårdsverk har sin grund i plan- och bygglagstiftningens regler om bygglov. En sådan verksamhet som definieras nedan är bygglovspliktig enligt plan- och byggförordningen (2011:338).

Bygglov krävs för att uppföra vindkraftverk som:

- a) är högre än 20 meter över markytan,
- b) placeras på ett avstånd från gränsen som är mindre än kraftverkets höjd över marken,
- c) monteras fast på en byggnad, eller
- d) har en vindturbin med en diameter som är större än tre meter.

Med höjd över marken avses den högsta höjd som anordningen uppnår, inklusive mast eller torn. Diametern på vindturbinen beräknas på den största cirkel som turbinen beskriver runt sin axel. Se illustrationer till höger för ett horisontalaxlat respektive vertikalexlat vindkraftverk.

2. Medelstora anläggningar

Definitionen av en så kallad medelstor anläggning har sin grund i 21 kap. 12 § miljöprövningsförordningen kod C 40.100. En sådan verksamhet som definieras nedan är anmälningspliktig enligt miljöbalkens 9 kapitel.

21 kap.12 § miljöprövningsförordningen.

Anmälningsplikt C och verksamhetskod 40.100 gäller för verksamhet med

1. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 50 meter,
2. två eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation), eller
3. ett vindkraftverk som står tillsammans med ett annat vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter det att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades.

Anmälningsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 10 eller 11 § samma kapitel.

Anmälningsplikt enligt denna beskrivning gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig. Se under Stora anläggningar när tillstånd av länsstyrelsen krävs.

Exploatören har också möjlighet att söka frivilligt tillstånd hos länsstyrelsen för en anmälningspliktig verksamhet, oavsett om den förväntade miljöpåverkan är betydande eller inte (9 kap. 6 b § miljöbalken).

Enligt plan- och byggförordningen (2011:338) krävs bygglov för att uppföra vindkraftverk som är högre än 20 meter över markytan. En vindkraftsanläggning som motsvarar definitionen av en medelstor anläggning är därmed bygglovspliktig. För vindkraftverk som kräver bygglov ska även startbesked och slutbesked erhållas av byggnadsnämnden innan anläggningen kan börja byggas respektive tas i drift.

3. Stora anläggningar

Definitionen av en så kallad stor anläggning har sin grund i 21 kap.10-11 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251) tillståndsplikt B och verksamhetskod B 40.90 eller B 40.95. En sådan verksamhet som definieras nedan är tillståndspliktig enligt 9 kap. miljöbalken.

21 kap.10 § miljöprövningsförordningen.

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 40. 90 gäller för verksamhet med

1. två eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation) och vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 150 meter,
2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med en sådan gruppstation som avses i 1, eller
3. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med ett annat sådant vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades.

Alternativt

21 kap.11 § miljöprövningsförordningen.

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 40.95 gäller för verksamhet med

1. sju eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation) och vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 120 meter,
2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med en sådan gruppstation som avses i 1, eller
3. ett eller fler vindkraftverk som vart och ett inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med så många andra sådana vindkraftverk att gruppstationen sammanlagt består av minst sju vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten eller verksamheterna med de andra vindkraftverken påbörjades.

Tillståndsplikten gäller inte om verksamheten är tillståndspliktig enligt 10 §.

Bygglov krävs ej enligt plan- och byggförordningen (2011:338) för att uppföra en sådan tillståndsgiven verksamhet enligt 6 kap. 2 § pkt. 2. En anmälan måste dock göras, enligt 6 kap. 5 § pkt. 7 plan- och byggförordningen, även om anläggningen inte kräver bygglov.

4. Svenskt vatten

Vindkraftverk i vattenområden är utöver miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken även vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken.

Ett vattenområde är ett område som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd och avser ytvattenområden, såsom sjöar, vattendrag, diken och kärr, liksom vissa konstgjorda vattensamlingar, bland annat regleringsmagasin och bevattningsdammar.

Enligt 11 kap. 9 § miljöbalken krävs som huvudregel tillstånd till vattenverksamhet. Sådant tillstånd söks enligt 11 kap. 9 b § miljöbalken hos mark- och miljödomstolen. Tillstånd för miljöfarlig verksamhet söks i normalfallet hos länsstyrelsen. När en verksamhetsutövare söker 11 kap. tillstånd hos mark- och miljödomstolen är det enklast att inkludera 9 kap. prövningen direkt i prövningen vid mark- och miljödomstolen. Att detta är möjligt följer av 21 kap. 3 § miljöbalken.

Bygglov enligt plan- och bygglagen (2010:900) krävs ej för att uppföra en tillståndsgiven vindkraftsetablering i vattenområde. En anmälan enligt plan- och byggförordningen 6 kap. 5 § pkt. 7 måste dock göras.

Det krävs även tillstånd enligt kontinentalsockellagen (1966:314) för undersökning av havsbotten och nedläggning av ledningar vid vindkraftsetableringar i allmänt vatten och i den ekonomiska zonen.

5. Svensk ekonomisk zon

Sveriges sjöterritorium anges i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium. Territoriet sträcker sig som mest 12 nautiska mil ut (ca 22,2 km) från kusten.

Utanför territorialgränsen tar Sveriges ekonomiska zon vid i enlighet med vad regeringen beslutat i förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon. Zonen avgränsas mot annan stats ekonomiska zon i enlighet med överenskommelse med den staten eller annars i förhållande till mittlinjen mot den andra staten.

Inom Sveriges ekonomiska zon krävs, enligt 5 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon, tillstånd av regeringen för uppförande och användning i kommersiellt syfte av anläggningar och andra inrättningar. Vid en tillståndsprövning ska 2-4 kap., 5 kap. 3 § samt 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas. Ansökan ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning som ska tas fram enligt reglerna i 6 kap. miljöbalken.

Det krävs även tillstånd enligt kontinentalsockellagen (1966:314) för undersökning av havsbotten och nedläggning av ledningar vid vindkraftsetableringar i allmänt vatten och i den ekonomiska zonen.